Středisko výchovné péče DOMEK
Česká 4789
760 05 Zlín

tel.: 606 818 818, 773 481 332
e-mail: alena.butulova@svpdomek.cz
web: www.svpdomek.cz
datová schránka: gpwn8vr
IČO: 00 567 256

(dále jen středisko)

Č.j.: SVP ZL/ 101 / 2026

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM V OBLASTI RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ PRO ŠKOLNÍ ROK 2026/2027

1. Úvod

Vypracování Minimálního preventivního programu na školách a ve školských zařízeních vychází z:

- Koncepce prevence zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti MŠMT.
- Metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Zaměření a principy MPP

- **Hlavní orientace:** Výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, jejich osobnostní a sociální rozvoj, rozvoj sociálně komunikativních dovedností.
- **Základní pilíře:** Podpora vlastní aktivity dětí, pestrost forem preventivní práce, zapojení všech pracovníků střediska a úzká spolupráce se zákonnými zástupci či osobami odpovědnými za výchovu.
- **Role SVP:** Prevence sociálně patologických jevů je jedním z hlavních úkolů a důležitých funkcí SVP.
- **Zdroje pro tvorbu:** MPP čerpá z vnitřních i vnějších zdrojů. Vnitřní zdroje definuje charakteristika a specifika zařízení, které působí v oblasti specifické primární prevence a v rovině sekundární prevence (selektivní a indikovaná forma práce).
- **Smysl prevence:** Zajištění včasného řešení počínajících vážnějších problémů jednotlivců i skupin. Má výchovnou, obecnou i specifickou platnost.

2. Teoretická a legislativní východiska – vnější zdroje:

- Zákon č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění Novela školského zákona č. 101/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MŠMT č. 27/2016 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních MŠMT ČR č. j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010 (přílohy upravované 1. 1. 2012).
- Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016).
- Metodické doporučení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování (č. j. MSMT-780/2024-1)).
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22).
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 37014/2005-25).
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 6167/2025-1).
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/.
- Metodika MŠMT k nastavování pravidel používání mobilních telefonů a jiných elektronických zařízení ve školách – č.j. MSMT-3034/2026.

3. Východiska

Minimální preventivní program vychází z pokynu MŠMT, č.j.: 20 006/2007-51. Tento pokyn do prevence sociálně patologických jevů zařazuje:

- Záškoláctví
- Šikanu, rasismus, xenofobii a vandalismus
- Kriminalitu a delikvenci
- Užívání návykových látek a onemocnění HIV/AIDS či další infekční nemoci spojené s užíváním návykových látek
- Závislost na politickém a náboženském extremismu
- Netolismus a gambling

Včasná intervence

Primární prevence se dále zaměřuje na rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- Domácího násilí
- Týrání a zneužívání dětí
- Ohrožování mravní výchovy mládeže
- Poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)

4. Analýza současného stavu

Středisko pomáhá dětem s výchovnými problémy a poruchami chování. Činnost je zaměřena na odstranění či zmírnění nežádoucího chování a na prevenci vzniku dalších výchovných problémů.

Služby a cílová skupina

- **Nabízené služby:** Diagnostické, preventivně výchovné a poradenské.
- **Klienti:** Děti od 3 let do maximálně 26 let (pokud se připravují na budoucí povolání), osoby odpovědné za výchovu, pedagogičtí pracovníci a děti zařazené na základě rozhodnutí soudu.
- **Ambulantní péče:** Středisko nabízí ambulantní konzultace pro děti a jejich rodiny.
- **Pobytová péče:** Pro intenzivnější práci lze klienta přijmout k preventivně výchovnému pobytu na základě doporučení odborného pracovníka. Pobyt je ošetřen smluvně a trvá zpravidla 8 týdnů.
- **Kapacita internátu: 8 klientů. Výchovná skupina je koedukovaná. Středisko preferuje uzavřenou skupinu; z provozních důvodů může být skupina otevřená.**
- **Další aktivity:** Exkurze pro školy a vedení praxí pro studenty.

Statistiky a spolupráce

- **Objem péče:** Středisko ročně poskytne služby průměrně 200 klientům a jejich rodinám.
- **Sběr informací:** Prvotní data pocházejí z úvodních pohovorů, následně z individuálních a rodinných konzultací.
- **Kooperující instituce:** V rámci komplexní péče středisko spolupracuje s OSPOD, jinými SVP, PPP, DPA, nestátními organizacemi, Policií ČR a dalšími subjekty.
- **Metody práce:** Vzhledem k typu zařízení je s dětmi pravidelně konzultováno veškeré jejich chování, včetně projevů rizikového a ohrožujícího chování. V internátním oddělení jsou klienti pod stálým dohledem pracovníka.

Rozbor rizikovosti

Středisko průběžně mapuje riziková místa, kde by mohlo docházet k nežádoucímu chování klientů, a přijímá preventivní opatření. Mezi identifikované rizikové faktory patří:

- **Vnější faktory:** Společná budova s jinou organizací (jiný typ klientů, odlišná pravidla, kontaktování našich klientů přes okna, volný pohyb po zahradě kolem střediska klientů druhého zařízení, společné prostory s druhým zařízením, přístup z MHD přes tzv. vanu pod mostem).
- **Vnitřní faktory:** Prostory koupelen a WC.

5. Cíle programu

Hlavní a primární cíle

- **Hlavní cíl: Minimalizace výskytu rizikového chování dětí a mládeže.**
- **Zvýšení odolnosti:** Posílení imunity klientů vůči sociálně patologickým jevům.
- **Zlepšení vztahů:** Podpora zdravých vazeb v rodině, třídě a vrstevnickém kolektivu.
- **Rozvoj osobnosti:** Vedení klientů k zodpovědnosti za své chování, zdravému životnímu stylu a smysluplnému využití volného času.

Strategické pilíře a přístup k rodině

- **Komplexní podpora:** Zapojení celého týmu pracovníků střediska, podpora vlastní aktivity dětí, pestrost forem práce a úzká spolupráce s rodinou i institucemi.
- **Role rodinného systému:** Důraz je kladen na klienta i jeho rodinu. Cílem je podporovat a obnovovat funkce rodiny. Středisko rodinnou výchovu doplňuje a koriguje, nikoliv nahrazuje.
- **Aktivizace klienta:** Vytváření podmínek pro orientaci v obtížné životní situaci a aktivace vlastních sil klienta k jejímu překonání.
- **Limity spolupráce:** Cíle jsou závislé na dobrovolnosti klientů a rodičů. V rámci internátního oddělení jsou však realizovány všechny programy vycházející ze strategie prevence.

Priority pro aktuální školní rok

1. **Zkvalitňování péče:** Kontinuální zlepšování poradenské, výchovné a terapeutické práce na pobytovém i ambulantním oddělení.
2. **Následná práce:** Pomoc při utváření hodnot, zájmů a příprava na život (zvládání studijních předpokladů).
3. **Specifické oblasti na internátu:** Zvýšená pozornost prevenci experimentování s návykovými látkami, násilí a šikany.
4. **Individuální zaměření:** Práce s agresivními projevy chování a šikanou na základních školách (nabídka besed pro školy, diagnostika a intervence v třídních kolektivech, rodinné konzultace).
5. **Profesionální standardy:** Týmová práce, dodržování etických zásad ve vztahu ke klientovi a průběžné vzdělávání pracovníků.

Témata primární prevence a rozvoje osobnosti

Při práci s klienty poskytuje středisko základní a nezkreslené informace o sociálně patologických jevech, učí je jednat v konkrétních rizikových situacích a zaměřuje se na tyto oblasti:

- Vedení ke zdravému sebevědomí a sebedůvěře
- Umění říci „ne“ a akceptování sebe sama
- Posilování pozitivních stránek osobnosti a psychické odolnosti
- Pochopení vlastní role při dosahování změn
- Utváření schopnosti zdravého sebeprosazení
- Zvládání náročných životních situací a zvýšené psychické zátěže
- Nácvik pozitivního myšlení
- Adekvátní a smysluplné trávení volného času a práce s hodnotami
- Schopnost řešit konflikty adekvátní formou

- Práce s respektem a tolerance k okolí
- Rozvoj komunikačních schopností a sociálních dovedností
- Zvýšení samostatného rozhodování a odpovědnosti za následky činů
- Osvojování odpovědného chování v souladu s mravními hodnotami
- Utváření odpovídajících postojů ke zneužívání návykových látek a rizikovým jevům
- Budování pozitivního klimatu výchovných skupin na internátním oddělení

6. Realizace programu

Materiální zabezpečení

- Průběžné zkvalitňování vnitřního prostředí střediska.
- Finanční a materiální krytí (kombinace rozpočtu organizace a nabídek spolupracujících organizací).
- Odborná literatura a časopisy v knihovně pro klienty i pracovníky.
- Informační servis pro klienty a rodiče (nástěnka na pobytovém oddělení).
- Sportovní vybavení střediska, výtvarné pomůcky a keramické materiály.
- Informační letáčky, propagační materiály, počítače a video technika.

Aktivity pro klienty

- **Poradenství:** Individuální a rodinné konzultace.
- **Terapie:** Individuální a skupinová psychoterapie, režimová terapie pro internátní oddělení.
- **Jednorázové akce (internát):** Jednodenní výlety (ZOO Lešná, Rožnov pod Radhoštěm, Vizovice, Lukov, Ploština aj.) navázané na týdenní plány tematických skupin (komunikace, drogy, lhaní, krádeže, agresivita atd.).
- **Výjezdní pobyt Maršov:** pouze pro klienty internátního oddělení
- **Následná péče:**
    - Sociálně preventivně program Dvě D.
    - Zapojení do volnočasových programů.
    - Následná ambulantní péče.

Poznámka: Veškeré metody sociálního učení jsou aplikovány diferencovaně s ohledem na věk a osobnostní předpoklady klientů.

Aktivity pro rodiče

- Ambulantní konzultace a poradenské služby.

Jiné aktivity

- Přednášky a besedy na základních školách.

Spolupráce s jinými organizacemi

- Spolupracující instituce v péči o klienta (jiná SVP, PPP, DPA, OSPOD apod.).
- Kmenové školy našich klientů.
- Městská policie a Policie ČR.
- Klub Salesiánů ve Zlíně.

Metody a formy práce

- Besedy, přednášky, diskuse a rozhovory.
- Individuální konzultace a poradenství.
- Komunity a terapeutické skupiny.
- Ucelený nácvikový program AART.
- Hry a aktivity podle plánů internátního oddělení (soutěže, projekty aj.).
- Výjezdový pobyt Maršov.

Formy seznámení s MPP

Klienti

- **Forma:** Pohovory, konzultace, rozhovory, komunity.
- **Časový rámec:** Průběžně po celý školní rok.

Rodiče

- **Forma:** Úvodní pohovor ve středisku, průběžné konzultace.
- **Dostupnost:** Webové stránky zařízení, na vyžádání u pracovníka střediska.

Pracovníci

- **Forma:** Provozní a pedagogická porada (dne 25. srpna 2026).
- **Časový rámec:** Průběžně prostřednictvím běžně dostupných informací a porad.

7. Postupy při vážných a mimořádných situacích v SVP

- Podrobné postupy a krizové plány jsou uvedeny v Příloze č. 1.

8. Řešení případů souvisejících s výskytem drog v SVP

- Postupy při výskytu a podezření na užívání návykových látek obsahuje Příloha č. 2.

9. Prevence šikanování v SVP

- Strategie a opatření proti projevům šikany v prostředí střediska definuje Příloha č. 3.

10. Prevence kybernetické agrese a kyberšikany v SVP

- Pravidla užívání vlastních mobilních telefonů/ICT a postupy při vzniku incidentu uvedeny v Příloze č. 4.

11. Evidence a efektivita

Vedení průběžné dokumentace

Přehled realizovaných bloků a preventivních aktivit v průběhu školního roku je zaznamenáván do:

- Knihy hlášení.
- Osobních spisů klientů.
- Hodnocení aktivit na provozních a pedagogických poradách.
- Vyhodnocení konkrétních projektů.

Zhodnocení a zpětná vazba

- Celkové závěrečné zhodnocení účinnosti MPP.
- Sběr hodnocení ze strany kmenových škol, spolupracujících organizací, klientů a jejich zákonných zástupců (využit je osobní kontakt, strukturované rozhovory, dotazování).

11. Závěr

Minimální preventivní program je navržen a strukturován pro aktivity, které cílí na co nejefektivnější primární prevenci sociálně patologických jevů u klientů našeho střediska. Nedílnou a klíčovou součástí účinné preventivní práce je pravidelná evaluace. V rámci každodenní péče o klienty proto systematicky sledujeme a podrobně zaznamenáváme veškerý výskyt problémového chování, za které bylo uděleno výchovné opatření. Tyto záznamy nám slouží jako zpětná vazba pro vyhodnocení rizikových oblastí, na které je nutné se v rámci našich preventivních a intervenčních činností přednostně zaměřovat. Minimální preventivní program tak zůstává flexibilním nástrojem, který citlivě reaguje na aktuální potřeby klientů střediska. S výsledky a případnými změnami jsou vždy všichni pracovníci střediska seznámeni.

Zpracovala: Mgr. Jarmila Červenková, speciální pedagog SVP DOMEK Zlín

Ve Zlíně, dne 31. července 2026

STŘEDISKO VÝCHOVNÉ PÉČE ZLÍN
Česká 4789, 760 05 ZLÍN
tel.: 606 818 818, 773 481 332

.....
Mgr. et Mgr. Alena Butulová,
vedoucí odloučeného pracoviště SVP DOMEK Zlín

Schválil:

Diagnostický ústav Brno, ①
středisko výchovné péče
a základní škola,
Brno, Hlinky 140, PSČ 603 69
IČ: 005 67 256

.....
Mgr. Martin Holý
Ředitel DÚ Brno, SVP a ZŠ, Brno, Hlinky 140

Příloha č. 1

POSTUPY PŘI VÁŽNÝCH A MIMOŘÁDNÝCH SITUACÍCH V SVP

Scénář postupu při vážných a mimořádných situacích v SVP je sestaven na základě doporučených postupů při řešení sociálně patologických jevů.

Cílem tohoto scénáře je stanovit jednotný a závazný postup pro všechny pracovníky SVP v případech podezření či výskytu sociálně-patologických jevů.

Vzhledem k tomu, že jsme zařízení, které poskytuje preventivně výchovnou, reedukační a resocializační péči dětem, které projevují známky poruch chování a emocí, a u nichž se objevily v jejich sociálním vývoji negativní jevy, je výskyt rizikového chování u těchto klientů častější.

Jedná se především o následující jevy:

- Užívání návykových látek
- Záškoláctví
- Agrese
- Šikana a kyberšikana
- Netolismus
- Sexualizované a genderově podmíněného obtěžování

ZÁVAZNÝ POSTUP PRO VŠECHNY PRACOVNÍKY SVP:

1. Pedagogický pracovník, který byl přítomen mimořádné situaci, ihned o této skutečnosti informuje vedoucí SVP, příp. jejího zástupce, etopeda, psychologa.
2. Dle povahy situace zajistí bezpečnost klientů pobytového oddělení.
3. Vždy provede zápis do Knihy hlášení, v případě větší závažnosti podá písemnou zprávu o mimořádné situaci vedoucí zařízení.
4. Vedoucí SVP nebo jí pověřený pedagogický pracovník určí následný postup v této události.
5. Vedoucí SVP nebo jí pověřený pedagogický pracovník provede rozhovor s klientem o vzniklé situaci, možných příčinách vzniku problému apod.
6. Pověřený pedagogický pracovník shromažďuje informace od příslušných pedagogických pracovníků. Pokud to umožňuje situace, je přítomen u rozhovorů pedagogických pracovníků a klientů.
7. Pověřený pedagogický pracovník sepíše popis celé události, návrhy řešení, rizika a společně s vedoucí SVP a dalšími pedagogickými pracovníky zváží další postupy, opatření apod.
8. Vedoucí SVP nebo jí pověřený pracovník/garant klienta informuje o vzniklé situaci zákonné zástupce/osoby odpovědné za výchovu.

Příloha č. 2

ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ SOUVISEJÍCÍCH S VÝSKYTEM DROG V SVP

Akutní intoxikace, tělesné selhání, bezvědomí: bez ohledu na to, zda došlo k intoxikaci v prostorách SVP nebo před příchodem do SVP je nutné přivolat lékařskou pomoc – tel. 155.

Návykové látky, zejména pervitin a halucinogeny (tripy), ale také marihuana, zvyšují riziko agresivního a nekontrolovatelného jednání. Při jednání s intoxikovanými klienty je třeba dodržet následující:

- logické argumenty a slovní obsah nemívají velký význam;
- mluvit klidně, tiše, pomaleji a v hlubší hlasové poloze;
- je vhodné vyhnout se prudkým pohybům, protože intoxikovaní reagují často prudce na neverbální komunikaci;
- odklad přivolání lékařské pomoci může intoxikovaného vážně ohrozit na zdraví nebo životě. Proto je důvodem k okamžitému odbornému zákroku pouhé podezření z intoxikace.

PRVNÍ POMOC PŘI OTRAVĚ NÁVYKOVÝMI LÁTKAMI PŘED PŘÍJEZDEM LÉKAŘE

- zajistit dostatek čerstvého vzduchu,
- nepodávat alkohol, černou kávu a mléko,
- zjistit, zda je intoxikovaný při vědomí nebo v bezvědomí a jakým způsobem došlo k intoxikaci:

Při vědomí – k otravě došlo ústy:

- podat větší množství vody, případně s živočišným uhlím,
- vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení,
- zabránit prochladnutí,
- zajistit nepřetržitá dohled,
- ošetřit případná zranění,
- pokud možno opatřit informace o látce, která byla požita a předat ji (informace) přivolanému lékaři.

Při vědomí – k otravě došlo nitrožilní cestou nebo vdechnutím:

- zajistit maximálně možný dostatek čerstvého vzduchu,
- zabránit prochladnutí,
- zajistit nepřetržitý dohled,
- ošetřit případná zranění,
- pokud možno opatřit informace o látce, která byla požita a předat ji (informace) přivolanému lékaři.

Při bezvědomí:

- NIKDY NEPODÁVAT NIC ÚSTY! NESNAŽIT SE VYVOLAT ZVRACENÍ!
- položit do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání – při zástavě dechu uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhneme do úst a vyčistíme je) a zahájit dýchání z úst do úst,

- zabránit prochladnutí,
- zajistit nepřetržitý dohled,
- ošetřit případná zranění,
- pokud možno opatřit informace o látce, která byla požita a předat ji (informace) přivolanému lékaři.

OKAMŽITÉ ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ ZNEUŽITÍ DROGY V SVP

1. Bez ohledu na to, zda došlo k intoxikaci ve středisku nebo před příchodem do střediska je nutné zavolat lékařskou pomoc – tel. 155.
2. Do příjezdu lékaře se pokusit zjistit, jaká látka akutní stav vyvolala, příp. jaké množství bylo požito. V případě bezvědomí je nutné poskytnout bezodkladně první pomoc, tj. stabilizovaná poloha, zajistit základní životní funkce.
3. Klienta je nutné oddělit od skupiny ostatních klientů. Za stálého dozoru pracovníka střediska ho udržovat v klidu. S intoxikovaným mluvíme tiše a klidným hlasem. Tón hlasu je mnohdy důležitější než to, co sdělujeme. Zklidnění situace zajišťuje v danou chvíli bezpečí i pro dozorujícího pracovníka. Reagujeme tak, jak vyžaduje situace, ale nevyvoláváme napětí.
4. Zajistíme dostatek čerstvého vzduchu. Pokud jde o užití drog v lékové formě orálně, je vhodné pokusit se vyvolat nauzeu podáním většího množství teplé slané vody. To je ale možné jen tehdy, když se intoxikovaný klient nebrání.
5. Látky identifikujeme kvalitativním imunochromatickým testem v lidské moči (fa Elisabeth Pharmacon). Látka by měla být za přítomnosti dalšího pracovníka střediska bezpečně uložena, označena a zabezpečena proti zneužití. Nutné je vše zapsat a následně informovat Policii ČR.

Právní odpovědnost vyplývá ze zákona č. 112/1998 Sb., který doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Ohlašovací povinnost Policii ČR se vztahuje k případům, kdy někdo:

- Nabízí, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed;
- Přechovává bez povolení omamnou nebo psychotropní látku nebo jed v množství větším než malém;
- Svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu, nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří.

Pracovníci školských zařízení musí v případě zjištěného kontaktu svěřeného dítěte informovat jeho zákonné zástupce, a to takovou formou, která je v zájmu dítěte – Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů, včetně spolupráce viz § 924 – 926 tohoto zákona.

Záznam informací – kniha hlášení, osobní spisy klientů, zápisy z porad.

V případě právního projednávání provádí vyšetřování Policie ČR.

PROJEDNÁVÁNÍ PŘÍPADŮ V RÁMCI VNITŘNÍHO ŘÁDU STŘEDISKA

- Před nástupem na internátní oddělení střediska podepisují zákonní zástupci a klienti Smlouvu o přijetí klienta do IO střediska, kde podepisují informovanost a souhlas s případným provedením orientačního testu při podezření na intoxikaci, případě s odběrem tělních tekutin a provedením testu ve zdravotnickém zařízení.

- V případě provedení orientačního testu při podezření na intoxikaci se jedná o volně prodejný test v lékárně, který středisko objednává u fa Elizabeth Pharmacon Brno. Jeho použití není vázáno na zvláštní odbornost. Použití tohoto testu hradí zákonní zástupci.
- V případě podezření na držení omamných látek či jinak nebezpečných předmětů dávají zákonní zástupci nebo zletilí klienti souhlas s osobní prohlídkou všech věcí, jež jsou majetkem klienta.
- Pokud přijde klient z vycházky se zákonnými zástupci pod vlivem alkoholu či jiných nealkoholových drog, je to podnětem k vyloučení z výchovné skupiny. Stejně tak nemůže být přijat na IO klient pod vlivem uvedených látek.

O všech případech musí být informována vedoucí střediska a zákonní zástupci klienta. Vše musí být zaznamenáno ve spisech klientů nebo knize hlášení.

Příloha č. 3

PREVENCE ŠIKANOVÁNÍ V SVP

Veškerá preventivní opatření jsou zpracována a realizována v souladu s Metodickým pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. **21149/2016**

Cílem je vytvořit pro klienty střediska bezpečné, respektující a spolupracující prostředí.

Základem je podpora pozitivních vzájemných vztahů a komunikace mezi dětmi (klienty), pracovníky střediska a mezi dětmi a pracovníky střediska vzájemně.

V rámci naplnění cílů prevence šikany:

- podporujeme solidaritu a toleranci
- podporujeme vědomí sounáležitosti
- posilujeme a vytváříme podmínky pro zapojení všech klientů do aktivit střediska
- uplatňujeme spolupráci mezi dětmi a rozvíjíme jejich vzájemný respekt
- rozvíjíme jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Veškeré aktivity v oblasti prevence šikanování a násilí se prolínají vzdělávacím i terapeutických procesem při práci s dětmi (klienty).
Všichni pracovníci střediska i klienti jsou seznamováni nejen s nebezpečnými důsledky šikany, ale i s jejími formami. Za zvlášť nebezpečné považujeme podceňování a neřešení případů počáteční šikany.
Ve vnitřním řádu střediska jsou stanovena pravidla chování, včetně sankcí za jejich porušení.
V souladu s pracovním řádem je zajištěn dohled pedagogických pracovníků ve všech prostorách střediska.
Dle možností a nabídek doplňujeme odbornou knihovnu střediska o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování.

Základní oblasti zaměření efektivní prevence šikanování:

- Všichni pedagogičtí pracovníci střediska si prohlubují dle možností své znalosti a dovednosti v oblasti prevence šikanování a řešení šikanování.
- Vedení střediska podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků v souladu s § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.
- Všichni pracovníci (pedagogičtí i nepedagogičtí), klienti a jejich zákonní zástupci nebo osoby odpovědné za výchovu jsou pravidelně informováni o postupech, mají-li podezření, že dochází k šikanování nebo vztahy mezi klienty střediska jsou nějakým způsobem narušeny.
- Všichni pracovníci střediska zajišťují řádný dohled nad klienty dle předem stanoveného rozpisu služeb.
- Pedagogičtí pracovníci jsou seznámeni a znají postupy při oznámení a vyšetřování šikany. Žádné prvotní informace nebagatelizujeme, ale důsledně ověřujeme a následně vyšetřujeme.
- O všech projevech násilného chování nebo šikanování (i při podezření) jsou vedeny písemné záznamy, které jsou uloženy ve spisech klientů.
- V rámci vyučování se zaměřujeme na zapracování problematiky vztahů do výukových předmětů, jako je např. výchova ke zdraví, výchova k občanství, prvouka aj.

- Všichni pracovníci kladou při výkonu své profese důraz na vytváření bezpečného prostředí v průběhu preventivně výchovného pobytu klientů ve středisku. Dodržují zásady etického chování a jednání s klienty. Nikoho nezesměšňují a neponižují. Vyhýbají se takovým formám práce, které zvyšují napětí u klientů – např. ironizování. Naopak využívají formy práce, které podporují spolupráci, komunikaci, zpětnou vazbu, toleranci apod.
- V případě jakýchkoliv akcí mimo střediska jsou klienti i jejich zákonní zástupci předem seznámeni s pravidly dané akce. I na těchto akcích je zajištěn řádný dohled nad klienty. Zároveň jsou klienti i jejich rodiče informováni o postupech, pokud by došlo k jakémukoliv násilnému chování.
- Veškeré aktivity a činnosti jsou průběžně vyhodnocovány v Knize hlášení, ve spisech klientů, na poradách.
- Jedním z elementárních opatření k ochraně dětí před násilím je domluva pracovníků na jednotném postupu při řešení těchto situací. Vždy musí být respektován princip jednotného a důsledného přístupu. Nutné je po celou dobu vyšetřování chránit zdroj informací a oběti.
- Na vyšetřování šikany se podílí vždy hlavní terapeut klienta (oběti), vedoucí střediska – psycholog, vychovatel.
- Při šetření pokročilého stádia šikany středisko spolupracuje mimo zákonné zástupce s Policií ČR, kurátory pro mládež, pedopsychiatry a pediatry.
- Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu, je vedoucí střediska povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR.
- Středisko je povinno bez zbytečného odkladu oznámit orgánu sociálně právní ochrany skutečnosti, které ohrožují dítě, nebo že dítě spáchalo trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky.
- Plánování a realizace preventivních aktivit jsou dány:
    - Zákonem č. 561/2004 Sb., Školský zákon, ve znění pozdějších předpisů;
    - Zákonem č. 359/1999 Sb., O sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů;
    - Metodickým pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení – č.j. **21149/2016**
    - Vnitřním řádem střediska

POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování.

1. Zápis z první informace (rozhovor s informátorem) – kdo informoval, kdy, co sdělil + doplňující otázky:

- KDO (kdo je agresorem?)
- KOMU (kdo je obětí?)
- KOLIK (kolik je agresorů a obětí?)
- KDE (kde se to děje?)
- CO (konkrétního se děje?)
- KDY (se to děje, jak často?)
- JAK DLOUHO (kdy to začalo?)
- *PROČ (se to stalo, děje?)* – **NIKDY NE OBĚTI!!!**

2. Odhad závažnosti:
    a) Zda se jedná o šikanu nebo škádlení
    b) V případě šikany zjistit v jakém je stádiu.

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých šikan.

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO ŘEŠENÍ POČÁTEČNÍHO STÁDIA ŠIKANOVÁNÍ
Mám informaci – udělám zápis – chráním zdroj informací

1. Odhad závažnosti onemocnění a stádia šikany
2. *Rozhovory s informátory, obětí*
3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
5. *Ochrana oběti*
6. Rozhovory s agresory, případné konfrontace mezi nimi
7. Jednání s rodiči agresorů
8. Rozhovory s rodiči
9. Práce se skupinou

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ PRO ŘEŠENÍ POKROČILÉHO STÁDIA ŠIKANOVÁNÍ
Mám informaci – udělám zápis – chráním zdroj informací

- Odhad závažnosti onemocnění skupiny
- *Rozhovor s informátory a s oběťmi*
- *Ochrana oběti*

Při odhadu závažnějších forem a pokročilého stádia šikanování je závazný KRIZOVÝ PLÁN, který upravuje:

- Způsob ochrany oběti/-í
- Povinnosti pedagogických pracovníků a jejich jednotný postup
- Technické zabezpečení – prostory, zajištění dohledů, …
- Zajištění a koordinace informačních toků – informace kolegům, zákonným zástupcům, tzv. tisková zpráva
- Opatření – vnitřní řád
- Způsob další práce se skupinou a jednotlivými aktéry

Strategie vyšetřování:

- Zajištění ochrany a bezpečí oběti, příp. informátora
- Zvýšení pedagogického dozoru na rizikových místech, v rizikových situacích
- Zajištění ochrany a zabránění prozrazení informátora
- Rozhovor s informátorem a obětí – nezapomenout dokumentovat všechny získané údaje
- Kontaktování externího servisního zařízení – dle charakteru, např. Policie ČR, OSPOD (poskytnutí dosavadních získaných informací)
- Vyšetřování vedením rozhovorů
- Realizace výchovných opatření
- Informace zákonným zástupcům
- Následná práce se skupinou a jednotlivými aktéry

POSTUP PŘI ŘEŠENÍ NESTANDARDNÍ ŠIKANY, NAPŘ. VÝBUCHU SKUPINOVÉHO NÁSILÍ

- Zvládnutí a překonání šoku pracovníka (emoce a jednání)
- Bezprostředně zachránit oběť
- Zastavit skupinové násilí
- Zvláštní organizační zajištění - zajistit dozor do skupiny, aby se klienti nestačili domluvit. Rozdat klientům papíry, aby napsali, co se stalo, co viděli, co tomu předcházelo, co kdo dělal a jak, komu se co stalo a co dělali oni sami. Příp. individuální rozhovory se všemi klienty.
- Informovat vedení střediska
- Pokračovat v pomoci a podpoře oběti, kontaktování zákonných zástupců oběti
- Zajištění a koordinace informačních toků – informace kolegům, zákonným zástupcům, tzv. tisková zpráva
- Nahlášení Policii ČR a OSPOD
- Vlastní vyšetřování -globální strategie:
  - rozhovor s informátory
  - nalezení vhodných svědků
  - individuální /konfrontační rozhovory se svědky
  - rozhovor s agresory, konfrontace mezi agresory
- Závěry vyšetřování, přijetí opatření, domluva dalších opatření

ZÁSADY VYŠETŘOVÁNÍ:

- NEKONFRONTOVAT OBĚŤ S AGRESOREM
- ZABRÁNIT DOMLUVĚ AGRESORŮ
- ZABRÁNIT KŘIVÉ VÝPOVĚDI KLIENTŮ
- VYUŽÍT MOMENT PŘEKVAPENÍ – RYCHLOST, JEDNOTNOST, DŮSLEDNOST
- ROZHOVORY S AGRESORY AŽ POSLEDNÍ
- VYŠETŘOVÁNÍ DOKONČIT TENTÝŽ DEN

O všech případech musí být informována vedoucí střediska. Vše musí být písemně zaznamenáno ve spisech klientů nebo knize hlášení.

Příloha č. 4

ŘEŠENÍ KYBERNETICKÉ AGRESE A KYBERŠIKANY

1. Úvodní ustanovení

Tento krizový plán stanovuje závazné postupy pro pracovníky střediska v případě zjištění nebo podezření na výskyt kybernetické agrese, kyberšikany či jiných rizikových jevů v online prostředí (např. sexting, kybernetické vydírání, trolling) mezi klienty umístěnými v internátním oddělení střediska.

Vzhledem ke specifickému formátu pobytu je kladen extrémní důraz na rychlost detekce, okamžitou stabilizaci klimatu skupiny a fixaci důkazů, neboť časový rámec pro řešení je omezený.

2. Prevence a pravidla užívání mobilních telefonů / ICT

Používání mobilního telefonu musí být v souladu s právními předpisy, s vnitřním řádem střediska, s pokyny zaměstnanců, s právy ostatních klientů a pracovníků a s terapeutickým a režimovým fungováním střediska.

Strukturovaná regulace používání mobilního telefonu je nedílnou součástí terapeutického a výchovného programu práce s klientem, jehož účelem je podporovat schopnost klienta regulovat používání digitálních technologií, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností, schopnost trávit volný čas i bez elektroniky, zdravý denní a spánkový režim, bezpečné a odpovědné fungování v online prostředí.

V případě zvýšených rizik může být klientovi nastaven individuální režim používání mobilního telefonu. Případné omezení jeho používání musí být vždy odůvodněno a časově vymezeno. Cílem této regulace může být: ochrana zdraví a bezpečnost; zajištění terapeutické, výchovné nebo vzdělávací činnosti; ochrana práv ostatních klientů; podpora zdravého režimu a spánkové hygieny; prevence rizikového a závislostního chování; ochrana klienta před škodlivými kontakty nebo vlivy.

Klienti jsou povinni omezit aktivní používání mobilního telefonu zejména:

- Během vyučování a přípravy do školy.
- Během komunit, skupinových aktivit a terapeutických programů.
- Během plnění služeb.
- Během individuálních a rodinných konzultací a rozhovorů.
- Během sportovních a zájmových činností, organizovaných pracovníky střediska.
- Během stravování a v době osobní hygieny.
- Po večerce a v době nočního klidu.

Za nepřípustné používání je považováno zejména pořizování fotografií, videí nebo audiozáznamů bez souhlasu dotčených osob; kyberšikana; sdílení nevhodného nebo intimního obsahu; kontaktování osob podporujících trestnou činnost, útěkové jednání, užívání návykových látek nebo jiné rizikové chování; navazování kontaktů ohrožujících bezpečnost klienta; používání elektroniky v rozporu s individuálním terapeutickým plánem; používání způsobem vedoucím k narušování nočního klidu a používání elektroniky při aktivitách, kde to odporuje pokynům pracovníka střediska.

Středisko nevnímá regulaci používání mobilního telefonu jako prostředek sankcionování klientů, ale jako součást terapeutického a preventivně-výchovného působení. Omezení používání je vždy posuzováno individuálně, přiměřeně a s ohledem na nejlepší zájem klienta, ochranu jeho zdravého vývoje, bezpečnosti ostatních osob a zajištěním terapeutické nebo režimové činnosti.

Používání vlastních mobilních telefonů je umožněno klientům se souhlasem zákonného zástupce/osoby odpovědné za výchovu. Za případné poničení, zneužití, ztrátu apod. středisko nenese odpovědnost, nezodpovídá ani za ztrátu dat v telefonu, nenese odpovědnost za obsah komunikace klienta mimo rámec zákonných možností kontroly. Středisko současně neslouží jako poskytovatel neomezeného přístupu k internetu.

3. Postup při zjištění incidentu (Algoritmus 5 kroků)

Při zjištění kybernetického útoku (např. tvorba dehonestující skupiny na WhatsAppu, sdílení upravených fotografií spolubydlícího, online urážky, kybervydírání) postupuje službu konající pracovník následovně:

Krok 1: Zajištění bezpečí a psychická podpora oběti

- Bezodkladná izolace oběti od potenciálních útočníků a zajistěte její bezpečí.
- Poskytnutí krizové intervence klientovi a ujištění o podpoře.
- Pokud je ohroženo psychické či fyzické zdraví (např. riziko sebepoškozování pod vlivem kyberšikany), okamžitý tel. kontakt s psychologem střediska s následnými postupy dle jeho vyjádření.

Krok 2: Fixace a zajištění důkazů

- **Nikdy nemažeme útočný obsah z telefonů klientů před řádným zajištěním!**
- Pořídíme snímky obrazovky (screenshoty) zpráv, komentářů, profilů či fotografií.
- Záznam - přesný čas, platformu (Instagram, Tik Tok, WhatsApp) a pokud je to možné, identifikace konkrétních uživatelských účtů/telefonní čísla útočníků.
- Vyzveme oběť i svědky, aby si komunikaci prozatím nesmazali a sami na ni dál nereagovali.

Krok 3: Dočasná krizová opatření k ICT

- Na nezbytně nutnou dobu (do vyšetření incidentu) **odebrání mobilních telefonů všem zúčastněným stranám** (agresoři, oběť, klíčoví svědci) do úschovy, aby se zabránilo pokračování útoku, mazání důkazů nebo eskalaci napětí ve skupině.

Krok 4: Analýza situace a vyšetřování

- Řešení situace zajišťuje vedoucí střediska ve spolupráci s etopedem/psychologem.
- Provedení oddělených pohovorů s obětí, svědky a následně s pachateli.
- Zjišťování míry závažnosti (jednorázový incident vs. opakovaná šikana) a případné zapojení i osob mimo středisko (např. spolužáci z kmenových škol dětí).

Krok 5: Informování zákonných zástupců a institucí – vedoucí střediska nebo jím pověřený pracovník

- **Informování zákonných zástupců / osob odpovědných za výchovu oběti:** Informujeme je o incidentu, postupech střediska k ochraně jejich dítěte.
- **Informování zákonných zástupců / osob odpovědných za výchovu agresora:** Informujeme je o porušení řádu, chování dítěte; projednání výchovných a nápravných opatření.
- **Externí instituce:** Pokud incident vykazuje znaky trestného činu / přečinu (např. šíření pornografie, vydírání, nebezpečné pronásledování), vedoucí střediska **bezodkladně kontaktuje Policii ČR** a příslušný OSPOD (orgán sociálně-právní ochrany dětí) a ředitele DÚ Brno, SVP a ZŠ Brno, Hlinky 140.

4. Opatření ve vztahu k dětskému kolektivu

- **Práce s komunitou:** Mimořádná komunita s celou skupinou. Bez detailního jmenování oběti jasně pojmenovat, k jakému porušení pravidel došlo a deklarovat nulovou toleranci střediska vůči takovému chování.
- **Zpřísnění dohledu:** Zvýšit frekvenci pedagogických služeb v prostorech internátního oddělení v časech, kdy mají klienti povolené mobilní telefony.